

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Kód: YPEM319

Názov: Vzdelávanie marginalizovaných komunít

Zabezpečuje: Katedra školskej pedagogiky

Druh vzdelávacej činnosti: Seminár

Rozsah vzdelávacej činnosti (v hodinách):

Týždenný: 2

Za obdobie štúdia: ZS 46

Počet kreditov: 3

Odporúčaný
semester: ZS

Stupeň štúdia: 2.

Metóda vzdelávacej činnosti: Kombinovaná

Odporúčaný
semester

Študijný program

2.rok ZS

Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie (DUPV_E2)
učiteľstvo pre primárne vzdelávanie (YUpPV-D2)
učiteľstvo pre primárne vzdelávanie (YUpPV-E2)

Podmieňujúce predmety:

Podmienky na absolvovanie predmetu:

Spôsob hodnotenia a skončenia štúdia predmetu: Ukončenie skúškou

Priebežné hodnotenie: V priebehu semestra študent spracuje jednu vybranú tému, ktorá úzko súvisí s daným predmetom štúdia, toto spracovanie je prípravou na diskusiu. Následne, vo zvolenom termíne študent aktívne povedie diskusiu medzi svojimi kolegami na zvolenú tému. Priebeh diskusie bude hodnotený pedagógom ako súčasť hodnotenia predmetu, pričom táto aktivita bude tvoriť 50% známky študenta (teda 50 bodov). Podmienkou absolvovania predmetu je aj realizácia nekontaktnej časti predmetu – samoštúdiom. Táto časť je realizovaná najmä: štúdiom odporúčanej literatúry, rozvojom výskumných, prácou v skupinách, prípravou diskusie a prípravou na záverečný test.

Záverečné hodnotenie: Spôsob ukončenia: test

Na získanie hodnotenia A je potrebné získať najmenej 91 bodov, na získanie hodnotenia B najmenej 81 bodov, na hodnotenie C najmenej 71 bodov, na hodnotenie D najmenej 61 bodov, na hodnotenie E najmenej 51 bodov.

Kurz bude ukončený testom z vedomostí a maximálnym hodnotením 50 bodov. Z písomnej previerky musí študent získať najmenej 25 bodov..

Kredity nebudú udelené študentovi, ktorý za niektorú časť hodnotenia získa menej ako 50% bodov.

Ukončené: Sociálna inklúzia a exklúzia v školskom prostredí – Ako škola môže marginalizáciu zmierňovať, ale aj nevedomky prehľbovať?

Školská neúspešnosť žiakov z marginalizovaných komunít – Príčiny neúspešnosti a možnosti pedagogickej intervencie.

Chudoba a jej vplyv na vzdelávanie dieťaťa – Ako materiálne a sociálne podmienky ovplyvňujú školský výkon a vzdelávacie príležitosti?

Vzdelávanie ako cesta z generačnej chudoby – Aké možnosti a limity má škola pri prerušovaní cyklu chudoby?

Vzdelávanie detí z marginalizovaných rómskych komunít na Slovensku – Súčasný problémy, výzvy a príklady dobrej praxe.

Segregácia rómskych detí vo vzdelávaní – Formy segregácie, jej dôsledky a možnosti desegregácie.

Nulté a prípravné ročníky, špeciálne triedy a diagnostika detí zo sociálne znevýhodneného prostredia – Pomoc alebo riziko ďalšej segregácie?

Predprimárne vzdelávanie detí z marginalizovaných komunít – Význam materskej školy pre pripravenosť dieťaťa na základnú školu.

Počiatková gramotnosť detí z marginalizovaných komunít – Ako rozvíjať čítanie, písanie a jazykové schopnosti u detí s odlišnými východiskovými podmienkami?

Jazyková bariéra rómskych detí pri nástupe do školy – Rómčina, slovenčina a otázka vyučovacieho jazyka.

Kognitívny rozvoj detí zo sociálne znevýhodneného prostredia – Aké schopnosti môže škola cielene stimulovať a akými metódami?

Feuersteinova metóda sprostredkovaného učenia – Princípy metódy a možnosti jej využitia pri práci s deťmi z marginalizovaného prostredia.

Úloha učiteľa pri vzdelávaní žiakov z marginalizovaných komunít – Aké kompetencie, postoje a pedagogické postupy učiteľ potrebuje?

Pedagogický asistent pri práci so žiakmi z marginalizovaných komunít – Jeho úloha, možnosti spolupráce s učiteľom a riziká nesprávneho využívania.

Spolupráca školy a rodiny v marginalizovaných komunitách – Prečo môže byť komunikácia medzi školou a rodičmi problematická a ako ju zlepšovať?

Ako budovať dôveru rodičov z marginalizovaných komunít voči škole? – Bariéry, komunikačné stratégie a príklady dobrej praxe.

Stereotypy a predsudky voči deťom z marginalizovaných komunít – Ako ovplyvňujú očakávania učiteľov, spolužiakov a samotných žiakov?

Šikana, diskriminácia a sociálne vylúčenie v triede – Ako môže učiteľ vytvárať bezpečné a inkluzívne prostredie?

Komunitné centrá a ich úloha vo vzdelávaní detí a rodín – Spolupráca školy, komunity a pomáhajúcich profesií.

Príklady úspešných projektov vzdelávania marginalizovaných komunít na Slovensku alebo v zahraničí – Analýza konkrétneho projektu: čo robí, ako funguje a čo by bolo možné preniesť do bežnej školy.

Výsledky vzdelávania:

Študent získa základnú orientáciu v teórii a praxi vzdelávania žiakov z marginalizovaných komunít, pričom sa oboznámi so základnými princípmi, praktickými postupmi a konkrétnymi projektami práce so žiakmi z marginalizovaných komunít.

VV1 Identifikovať problémy žiakov z marginalizovaných komunít.

VV2 Identifikovať problémy klientov z marginalizovaných komunít.

VV3 Popísať rolu učiteľa/vychovávateľa v ŠKD pred/primárneho vzdelávania v procese vzdelávania marginalizovaných komunít.

VV4 Aktivne rozvíjať psychické procesy všetkých detí zapojených do inkluzívneho vzdelávania.

VV5 Posilňovať oslabené zručnosti žiakov z marginalizovaného prostredia.

VV6 Rozvíjať vzťah rodičov a ich detí z MK ku škole a celému školskému prostrediu.

Stručná osnova predmetu:

Kultúrna a sociálna dimenzia vývinu jedinca.
Sociálna inklúzia a exklúzia.
Školská neúspešnosť žiakov z marginalizovaných komúnít.
Otázky rozvíjania počiatočnej gramotnosti detí z marginalizovaných komúnít ako osvojovanie prostriedku pre ich budúce vzdelávanie. Vzdelávanie ako prostriedok prekonávania chudoby. Stimulačné a intervenčné programy kognitívneho rozvoja žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (metóda sprostredkovaného učenia a rozvoja kognitívnych funkcií v projekte R. Feuersteina).
Špecifické otázky vzdelávania žiakov z marginalizovaných rómskych komúnít.
Otázky vzťahu školy a rodiny pri práci so žiakmi z marginalizovaných komúnít.

Odporúčaná literatúra:

- 1.: Goodley, D. 2010. For Inclusion: Toward a Critical Pedagogy with Marginalized Learners. Manchester, Manchester Metropolitan University. Research Institute of Health and Social Change.
- 2.: Leeb, J. 2006. Programy pro rozvoj myšlení dětí s odchýlkami vývoje. Praha: Portál.
- 3.: Kovalčíková, I. 2014. Konceptualizácia pojmu sociálne znevýhodňujúce prostredie. Pedagogika.sk, 5 (1).
- 4.: Political Inclusion of Marginalized Groups. <https://www.ndi.org/political-inclusion-of-marginalized-groups>, accessible 4. March 2016
- 5.: CAROLYN KAGAN, DIANE BURNS, MARK BURTON. Working with People who are marginalized by the social system: challenges for community psychological work. Manchester. UK. <http://www.compsy.org.uk/margibarc.pdf> accessible 4. March 2016
- 6.: DANAHER, M., COOK, J., COOMBES, P. 2013. Researching Education with Marginalized Communities. ISBN 978-1-137-01268-5

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský, anglický

Poznámky:

Hodnotenie predmetov:

Celkový počet hodnotených študentov: 471

A	B	C	D	E	FX
92%	6%	0%	0%	0%	2%

Vyučujúci:

Mgr. Lukáš Vaško, PhD., prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru

Dátum poslednej zmeny: 01.09.2026

Schválil: prof. PhDr. Oľga Zápotočná, CSc.